

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, közigazgatásnak, tanítóknak 8 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és lap tulajdonos:

DR. FRANCISZ LAJOS.

Társzerkesztő:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13 sz.

Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill.

Többszöri közlésnél árkedvezmény. ::

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fillér.

A közszabadsági jogok.

Nyitra, szept. 29.

Közzólammá és közzelfogássá lett az országban, hogy a zűrzavaros, teljesen felforgatott parlamenti viszonyokból a kilábolás másképp nem lehetséges, mint a választói jog reformjának megalkotása által.

A kormány tagjai is most már ennek a felfogásnak hódolnak. A földművelésügyi miniszter a múlt napokban az egyik fővárosi lap munkatársa előtt kijelentette, hogy nem lát más megoldást a jelenlegi vigasztalan helyzetben, mint a választói jog sürgős reformját.

Nem is lehet komoly érvet felhozni ennek a reformnak sürgőssége ellen, mert nem csak a politikusok felfogásában és meggyőződésében, hanem az ország viszonyainak parancsoló kényszerében is rejlik az a kívánság, hogy ez a reform minél előbb megalkottassék. Ha minden mástól el is lehetne tekinteni, az az egy már nem hagyható figyelmen kívül, hogy a kerületek jelenlegi besztása és a jelenlegi választási eljárás egyenesen lehetetlenné teszik az alkotmányos parlamentarizmusnak a megvalósulását.

Nagy kár azonban, hogy a választói jog reformjának a politikusok elsőbbséget adtak a többi közszabadságot védő és biztosító jog felett. Nincs törvényesen szabályozott gyülekezési és egyesülési jogunk és nincs szabatosan körvonalozott sajtójogunk sem.

A kik mindenek előtt a választói jog reformját sürgetik, úgy gondolkodnak, hogy a közszabadsághoz tartozó többi jogokat az új népparlament fogja majd meghatározni és kodifikálni. A sorrendnek ez a megtervezése azonban sem legikailag, sem gyakorlati szempontból nem helyes. Logikai nézőpontból a választói jog érvényesülése feltételezi a teljes és szilárd alapon álló gyülekezési, egyesületi és sajtójogot, mert a választói jog gyakorlása szabatosan körvonalozott gyülekezési és egyesületi szabadság nélkül, szabadon mozgó és törvényes keretek által szabályozott sajtó-agitáció nélkül el sem képzelhető.

A gyakorlati élet szempontjából is teljesen értéktelen akár a legjobb választói jog is, ha a polgárság szabadon nem gyülekezhetik, nem tömörülhet, ha a különböző politikai irá-

nyok szabadon nem terjeszthetik agitációjuk legfőbb eszközét, a sajtótermékeket.

Azért ha már benne vagyunk abban a gondolkodásban, hogy a választói jog reformját minden más reform előtt kell megalkotni, legalább arra kellene törekedni, hogy a választói joggal kapcsolatosan a közszabadság többi jogai is körülírassanak és az erre vonatkozó törvények még a választói jog reformjának alkalmazása előtt életbe lépjenek. Mert ha politikusaink ehhez a kapcsolathoz nem fognak ragaszkodni, nagyon könnyen megtörténhetik, hogy meg lesz az általános választói jog, de nem lesz meg a mód és a lehetőség a választói jog széles kereteibe vont polgárság nagy tömegeinek politikai felvilágosítására és tömörítésére, a mi nélkül pedig politikai táborokat szervezni és hareba vinni nem lehet.

Gyülekezési és egyesületi jogunk rendeleteken alapszik, mert a törvényhozás, helyesebben a kormányok 1867 óta nem értek rá ezeknek a sarkalatos polgári jogoknak a törvényes szabályozására.

Hogy pedig a rendeleteken nyugvó jogok mit érnek nálunk, azt tapasztal-

„A NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Az alpesek világából.

Írta: Adieu.

VIII.

A vierwaldstätti tó. — A partvidék. — Hajójáratok. — Villák, parkok, városok. — Emberáramlás a kikötő állomásokon. — A hajók közönsége. — Franciák. — Angolok. — Amerikaiak. — Németek. — A tó keresztalakja. — Földnyelv sziklafokkal. — Kereszt a sziklafokon. — Az élet keresztjei.

A Luzernt meglátogató, még inkább az ott nyaraló közönség egyik legélvezetesebb szórakozása a vierwaldstätti tavon való hajó-kázás.

A kék színe és páratlanul szép partvidéke miatt kedvelt tó Svajenak azon nevezetességeihez tartozik, melyek magukban is eléggé érdekesek és értékesek arra, hogy a turista világot mozgásba hozzák. A 38 kilométer hosszú és 3 kilométer széles tó partvidékének koszorújába Svajenak legszebb hegyei fonódnak be, a Rigi, Pilatus, Bürgenstock, Titlis és Stanserhorn, háttérül pedig a leghíresebb havasok, a Mönch, Eiger és Jungfrau szolgáltatnak fényes fehér kárpitot,

melybe arany esikokat himzett a jégmezők tükréről lesiklott napsugár.

Az említett nagy hegyekről ki tudja hány ezer év előtt hatalmas tömegek váltak le, melyek a vierwaldstätti tó két partján ülepedtek meg s most mint kisebb magaslatok, vagy mint erdővel borított dombok pompáznak a partokon, bársonyos pázsitok tündöklésével, sűrű növényű erdejök koronájával.

E kisebb hegyek tövében 1500-2000 lelket számláló városok és falvak fekszenek s tulajdonképpen ezek teszik vonzóvá a hajókázást a vierwaldstätti tavon. Ezek a helyek ugyanis már fekvésöknél fogva is remek kirándulási pontok és igen kellemes tartózkodási helyek, kényelmet és jó ellátást nyújtó berendezésükkel pedig az idegenforgalomnak mindmennyi gyűjtő medencéi, melyekben több idegen gyűl össze és heteken, hónapokon át lakik, mint Közép-Svajenak bármely más helyén.

Luzernből, a tónak fő kiindulási pontjáról Flüelenbe, ahol a tó határai véget érnek, naponként 8 hajó indul, kényelmes és szép személyszállító gőzösök, melyek első és második osztállyal bírnak s 5-600 utas befogadására vannak berendezve. Az utazás gyors gő-

zösnön két óráig tart, úgy hogy Luzernből kiindulva az egész útvonalat egy délután alatt bejárhatjuk, s oda menet a tó baloldali, visszajövet a jobb oldali partvidékét szemlélhetjük meg. A rendes járatú gőzösök mintegy nyolcszor, a gyors hajók ötször állanak meg, az útba eső városok kikötőinél.

Amerre a hajó megy, mindenütt láthatunk gyönyörű helyeken fekvő villákat szépen gondozott virágos kertek és erdei parkok környezetében, a hajóállomásokon pedig mindenütt egy-egy szép várost a tó partjára épített modern és nagy szállók büszke palotáival. Egy olyan kis helynek, mint aminő például Weggis, mely mintegy félóránnyira van Luzerntől és mindössze 1550 lakost számlál, 20 előkelő hotele van s ezek mind a tó partján állanak fényes palota sorban. A hotelek mögött épült kisebb házaknak, villáknak pedig szere száma nincs.

A nagyobb látogatottságnak örvendő helyeken pedig, aminő például Brunnen, mely különben lakosainak számát tekintve még kisebb, annyi a nagy szálló, mint más országokban a nagy városokban, melyek legalább 200-300,000 lakossal bírnak.

Természetes ennél fogva, hogy ahol a hajó

talatból tudhatja mindenki, a kinek valaha alkalma volt gyűléseket rendezni és egyesületi tevékenységet folytatni. Mind a két téren szabadon vagyunk kiszolgáltatva a hatósági önkénynek és nem áll a polgárság módjában birói fórumnál keresni orvoslást.

Rendeletekre alapított gyülekezési jogunknak egyik alapelve az, hogy ha a gyülekezés célja törvényszerű, a hatóság a gyűlés bejelentését tudomásul venni tartozik és csak abban az esetben tilthatja be a gyűlés megtartását, a mikor a bejelentett gyűlés célja törvényszegést, vagy a közrend erőszakos megháborítását foglalja magában. Így szabja meg a gyülekezési jog gyakorlásának módját az 1848. évi április 28-án kelt 216. sz. belügyminiszteri rendelet, melyre az azóta megjelent ide vonatkozó rendeletek, mint alaprendeletre hivatkoznak.

De a valóságban hogyan érvényesül ez az alapelv? Csak úgy, a hogyan az a hatósági közegnek tetszik, mert ő itéli meg, hogy a gyűlés célja mikor foglal magában törvénysértést, vagy közrendháborítást és ő itéli a felett is, hogy a megtartott gyűlés nem vezetett-e törvényellenes irányban, a szónokok nem izgatnak-e a közrend ellen. Az ellenőrző közeg egyuttal bíró is, a ki rögtön eljárhat és a kinek az ítéletétől egy fensőbb hatósághoz lehet felebbezni, a mely hatóság szintén ellenőrző és birói jellegben szerepel.

Ez az állapot, mint a tapasztalat is mutatja, teljesen elég ahhoz, hogy a gyülekezési jog a hatóság kényekedvtől függő keretek közé szorítsassék, a mi egy jogállamban merő lehetetlenség.

Ugyanez áll az egyesülési jogról

kiköt, ott mindenütt emberáramlás is van. A fel- és leszálló emberek nagy tömege hullámszerűen a kikötők hidján s a hajón mindig újabb és újabb közönség jelenik meg.

Igy azután alkalmunk nyílik közelebről megismerni azt a közönséget, melyet a nagyobb városok utcáin és téerein csak futólagosan láthattunk. Csak akkor tűnik ki, hogy ez tényleg a világ legkevertebb publikuma és szokásai, hajlamai, modora, beszéde is annyi-féle, ahány nemzetből verődött össze ez az érdekes társaság.

Vannak itt *franciák*, akik egyfolytában és gyorsan beszélnek, lefoglalnak a hajó fedélzetén egy asztalt, melynél még senki sem ül, megkávénak s közbe folytonosan nézik a vidéket s amit látnak azt szapora beszédjökkel rögtön le is írják, környezetüknek elmondják. A kirándulásra könnyedén készültek fel, a férfiak vékony felöltőt és sétatobot vagy ernyőt, a nők nagyon könnyű úti köpenyt vittek magukkal, mely hirtelen keletkező hideg és eső ellen is védelmül szolgálhat. Gyerekeket nem igen látni a környezetükben.

Más néprajzi képet mutatnak az *angolok*. Ellentétben a franciákkal, akik legfeljebb háromman vannak egy társaságban, az angolok na-

is. A rendeleteken nyugvó jognak az alapelve ezen a téren sem érvényesül. Minden egyesületnek, a mely törvénybe nem ütköző célokra törekszik, szabályrendeleteink értelmében joga van ahhoz, hogy az alapszabályai látta-moztassanak és joga van ahhoz is, hogy mindaddig, a mig alapszabályaitól el nem tér, törvényellenes működést ki nem fejt, tevékenységében meg ne akasztassék.

Az egyesülési jognak ezzel az alapelvvel a hatóságok számtalanszor szembehelyezkednek. A kormánynak nem tetsző egyletek alapszabályai csak hosszú huza-vona után láttamoztatnak s működésüket a kormány bármikor beszüntetheti és különféle ürügyek alatt főképp választások idején be is szünteti. A jogorvoslat pedig itt is csak olyan ingatag, gyenge alapra támaszkodik, mint a gyülekezési jognál. Egyik közigazgatási fórumtól a másikhoz történik a felebbezés s az a több fórum, ha az érdekei úgy kívánják, a rendeleteket úgy magyarázza, a hogy a saját szempontjából jónak látja.

Ennek a nagy mérvű bizonytalanságnak, mely a közszabadságok ezen fontos jogait a legmesszemenőbb önkénynek szolgáltatja ki, csak a törvényes kodifikálás vethet véget. A rendeletek ezen a téren nem lehetnek jogforrások. Ez a kodifikálás pedig legalább is egyenrangú érdek a választói jog reformjával.

A kormánypolitika bukása.

A Lukács kormány még a helyén van és talán néhány hétig még a helyén marad, de a politikája már megbukott.

A gróf Tiszához közel álló lap „Az Ujság” a szept. 17-iki eseményekre célozva az ellenzék győzelméről ír, a mint hogy tényleg győzött is azon a napon az ellenzék, mert nyilvánvaló jogtalanságot szenvedett az elnök részéről, a mi mindig győzelem, midőn egy

gyobb csoportokban utaznak. Két három családnak a tagjai, hatan-heten néha többen is összeállnak s úgy röjják a földteke országait. Itt a hajón is ilyen nagyobb csoportokban mutatkoznak. Kevesebbet beszélnek, mint a franciák, de annyit, sőt még többet is néznek és behatóbban figyelnek. Sok cók-mókot hoznak magukkal: bótót és ernyőt, felöltőt, plédet, kis kézi táskát.

A bő étkészhez szokott emberek az inkább uszonnai ellátásra felszerelt hajó kosztját nem igen kívánják meg. Talán sört és valami hideg sültet rendelnek, de még szivesebben nyitják ki a kézi táskájukat, melyből lassan, halk mormogás közben szedik ki az elemőzsiájokat, valami finomabb sültet, mint aminőt a hajón kaphatnának. Kisebb gyermekek ezek között sincsenek, de 14-18 éves serdülő fiú elég akad köztük.

Legszámosabbak Svajce területén — mint már más alkalommal is megemlítettük — s ezen a kiránduló hajón is az *amerikaiok*, akik itt is egészen eredeti szokások által különböztetik meg magukat másoktól. Az amerikai a legártatlanabb kirándulásra is magával viszi nyugtalan vérért. Élénkségüket jellemzi, hogy nagy társaságokban szeretnek utazni s a hova

kisebbség fegyveres erőszakkal áll szemben és csak ennek alkalmazása által gyűrhető le.

Wienben az ellenzéki képviselőket a népokonszenve fogadja az utcán, a delegációban pedig olyan méltóságteljes, komoly az ellenzék fellépése, hogy az a külföld rokonszenvét is biztosítja számára.

Budapesten nagy arányú tüntetést rendeznek a hazaérkező képviselőknek, tizezrek hullámszerűen az utcán önként megnyilatkozó nagy lelkesedéssel, melynek értéket ad a tüntetés komolyságát bizonyító rendszert, békés hangulat és a demonstrációnak nemzeti jellegtől diszló színei.

Pápán felbomlik a munkapárt s annak eddigi vezető férfiai új 67-es párt alakításán fáradoznak.

De ezeknél a tüneteknél sokkal erősebb, sőt döntő bizonyítéka a kormánypolitika bukásának az a világos igazság, hogy a parlamenti „rendesinálásnak” eddigi módszerét tovább folytatni lehetetlenség. Egy olyan népparlament, a melyből 120—130 képviselőt rendőrökkel dobtak ki, fogalmi ellenmondásban leledző ideletlenség, nonsens. Egy olyan „alkotmányos” testület, mely rendőrkordon mögött tanácskozik, csak gúny és nevetség tárgya lehet mindenki előtt, a kinek az alkotmányosságról csak halvány sejtelve is van. Egy olyan kormány és többség, melynek nincs ereje, nincs bátorsága az alkotmányos érvényesülés törvényes feltételeit megszerezni, párányi tekintélyt sem képes reprezentálni.

Hiába hivatkoznak arra, hogy ők a parlamentarizmust mentik meg, midőn a többség jogainak minden áron érvényt szereznek. Ez már azért sem lehet igaz, mert a jelenlegi többség nem igazi alkotmányos többség.

— Ezt a többséget én szereztem össze — mondotta gróf Khuen-Héderváry kevéssel bukása előtt. Igazat mondott, ez a többség „összszeszerzett” többség. Összeszerzésének az eszközei voltak a pénz, a pressió, a választási visszaélések, a katonai- és esendőrszurony.

Ilyen többség hiába mondja, hogy az alkotmányosság egyik főelvéért, a többség jogaiért küzd.

Az alkotmányosságnak azt a tiszteletét, melyet most fennen hangoztatnak, a választások alatt kellett volna figyelembe venni, akkor kellett volna örködni a felett, hogy inkorrekt módon szerzett mandátumokkal a parlamentáris népképviselőt elvét meg ne sértsek és a népjogok zászlaját be ne szennyezzék.

beteszik a lábukat, ott véget nem ér a járás-keelés.

Egy németnek a legnehezebb filozofia probléma sem okozna annyi fejtörést, mint amennyit okoz az amerikaiak az az egyszerű kérdés, hogy hol foglaljon helyet a hajón? Leül a hajó oldalán levő padok egyikére, itt még körül sem nézett, már felkel s valamelyik asztalnál telepszik meg. Néhány perc múlva a fedélzeten sétál, a következő pillanatban a másodosztályú utasok között cirkál, nézi az embereket, ruhájukat, máhájukat, hallgatja beszédjüket. Azután eltűnik, mintha a föld nyelte volna el és a szalón divánján terpeszkedik.

Egészen kis kirándulásokra is sok máhát visz magával. Nélkülözhetetlen utazási cikkei a táveső és a fényképező készülék. Három-négyféle felöltője közül, melyek a hőmérsékleti változások szerint vannak kiválogtatva, kettőt bizonyosan becsomagol, ha akáresak egy félórára távozik szállójából. Holmiját fesztelenül rakja ki, nem sajnálja a ki- és bepakkolással járó fáradságot, de mindig vigyáz, hogy másoknak alkalmatlan ne legyen. Ha már kirándult, azért rándult ki, hogy vidéket lásson és embereket megfigyeljen. Ezen az

A kormánypolitika bukásának most már új embereket és új politikai irányt is kell felszínre hoznia. Küszöbön áll az egész politikai közélet átalakulása, a mi hogy az ország javára üssön ki, ahhoz az önzetlen, jó hazafiak összetartása és lankadatlan fáradozása szükséges.

Szaporodó szövetkezetek.

Érdekes kimutatás számolt be közelmúltban arról, hogy milyen a fogyasztási szövetkezetek eloszlása vármegyénként Magyarországon.

Az első és mindenesetre legörvendetesebb adata e kimutatásnak az, hogy már csak három olyan vármegye van az országban, amelyben nem működik a legnagyobb magyar fogyasztási szövetkezeti központhoz a „Hangyá”-hoz tartozó szövetkezet. Ez a három megye: Liptó, Árva és Máramaros. Máramaros megyében, hogy miért nincs fogyasztási szövetkezet, annak egyszerű a magyarázata. Ott a hitel-szövetkezeti áruaktárak pótolják a fogyasztási szövetkezeteket, amelyeknek vezetése, irányítása, munkássága különben teljesen hasonló a fogyasztási szövetkezetekéhez. A többi vármegyében mindenütt van fogyasztási szövetkezet. Legtöbb van Biharvármegyében, mégpedig kerekén száz, úgy, hogy ezt a vármegyét méltán tekinthetjük a fogyasztási szövetkezetek termőföldjének.

A szövetkezetek ily nagy mértékű szaporodása nem is maradhatott eredmény nélkül, bizony a legtöbb biharmegyei községben meglátjuk, hogy egy erkölcsi alapon nyugvó népjóléti és gazdasági intézmény vette kezébe a nép talpraállításának, gazdasági megerősítésének nagy munkáját. A falvak népének gyarapodása anyagiakban és erkölcsiéiben a legkézzelfoghatóbb eredménye a fogyasztási szövetkezetek működésének. S ez így van mindenütt, a hol a fogyasztási szövetkezetek szaporodnak, a hol a nép rátért a szervezkedés útjára, önmaga erejével látott hozzá boldogulásának megteremtéséhez.

Sajnos, még mindig van nagyon sok falu, a mely nélkülözi a szövetkezetet, de ma már nem vagyunk teljesen elmaradottak. Csaknem 1200 fogyasztási szövetkezet szabályozza a kereskedelmet s menti a népet az áruuzsacsról. Ezeknek a szövetkezeteknek évi forgalma a múlt évben 45 millió korona értékű volt, (egy csepp a tengerben) ami kétségtelenül nem sok, de ez a 45 millió korona az egész ország fogyasztásánál éppen olyan szerepet játszik, mint az élesztő

a tésztaiban, már is jelentékeny átalakulásnak volt az előidézője a kereskedelmi élet terén.

Lássuk azonban, hogy oszlanak meg a szövetkezetek vármegyénként:

Abauj 47, Arad 16, Bars 33, Baranya 2, Bács 1, Bereg 11, Békés 17, Bihar 100, Borsod 40, Csanád 5, Csongrád 6, Esztergom 12, Fehér 10, Gömör 38, Győr 4, Hajdu 5, Heves 57, Hont 29, Szolnok 21, Krassószörény 5, Komárom 10, Nógrád 49, Nyitra 48, Pest 38, Pozsony 52, Sáros 5, Somogy 11, Sopron 37, Szabolcs 17, Szatmár 31, Szilágy 29, Szepes 15, Temes 4, Torontál 6, Tolna 3, Turóc 10, Ugocsa 3, Ung 13, Vas 4, Veszprém 6, Zala 12, Zemplén 46, Zólyom 22, Alsófehér 6, Besztercenaszód 7, Brassó 8, Csik 19, Fogaras 5, Háromszék 30, Hunyad 1, Kisküküllő 1, Kolozs 21, Marostorda 54, Nagyküküllő 7, Szeged 2, Szolnokdoboka 5, Tordaaranyos 9, Udvarhely 41, Trencsén 30, Moson 2, összesen 1179.

A f. évben 93 új szövetkezet kezdte meg működését eddig, a szövetkezetek szaporodása tehát évről-évre fokozódik. De van azonkívül a fentebbi kimutatásnak sok érdekes tanulsága is. Ebből a kimutatásból láthatják leginkább a nép vezető emberei, hogy melyik vármegye maradt el leginkább a nép anyagi és erkölcsi jólétét munkáló intézmények szervezése terén. Ezeket a mulasztásokat pótolni kell. Meg kell végrevalahára Magyarországon is teremteni azt a modern kereskedelmi hálózatot, amelyből hiányzik az önzés, a mely kizárólag a közérdek ápolásának hathatós eszköze.

Egy másik érdekes tanulsága a fenti kimutatásnak, hogy nálunk a fogyasztási szövetkezetek tényleg orvosszerűül szolgálnak. Amint látjuk, ma is legkevesebb szövetkezet van azokon a vidékeken, ahol a nép tud egy akaraton lenni, ahol a nép gazdaságilag ellentálló. Az ilyen vidékekre az uzsora nem tudta befészkelni magát, az ilyen vidékeken ismeretlen fogalom a szatócskartal, amely csakis a nép kiszípolozására alakul. Nagyon természetes, hogy az ily vidékeken kevésbé érezték az orvosszernek, a fogyasztási szövetkezeteknek szükségességét. Azonban ugrálszik a szípolozók hada már itt is kezd bontogatni az évtizedeken át szilárdan álló bástyákat, az ellentálló erő kezd lazulni, még jó szerenese, hogy a bajt nyomon követheti az orvosság.

Az a fő, hogy minél sűrűbben éljenek minden vidéken ezzel az orvosszerrel s akkor nem kell félni a népet, hogy letér a gazdasági és erkölcsi fejlődés útjáról.

egyén kívül más nem érdekli. A hajó pincérei hiába kínálják enni és innivalóval, azt ő a kirándulás végére hagyja.

Bármennyire furesának tetszik nekünk, akik nem vagyunk hozzá szokva ahhoz a fesztelenséghez és türelmetlen sietséghez, mellyel az amerikai tesz-vesz mindent, ami keze ügyébe akad, mégis rokonszenvesnek találjuk az amerikai utitársat, mert kedvvel, egész lélekkel utazik s minden iránt érdeklődik, ami az utazásnak tanulságos és ismeretgyarapító részéhez tartozik.

Nem hagyjuk figyelmen kívül a németeket sem. Ezek vagy svajci, vagy németbirodalmi németek. Osztrák németek kevesen utaznak Svajceban, azok inkább a saját alpesi hegyvidékeiket keresik fel. A németek a legcsendesebb és legesaládiasabb utazók. Férj, feleség és gyermek vagy gyermekek tartoznak egy-egy társasághoz. Nem sokat beszélnek és csak magukkal foglalkoznak. Kis gyermekeket is magukkal visznek hosszabb útra és nem riadnak vissza attól a nagy veszélyektől, melyet egy kis gyermeknek hajón vagy vasúton való gondozása a szülőknél okoz.

Két gyermekkocsit is látunk a hajón, német családoké mindkettő. Gyermeklányok

tologatják a fedélzeten a kocsikat, melyek cseppet sem járulnak hozzá a közönség kényelmének növeléséhez s az angolok és amerikaiak kissé görbe száját is csinálnak, mikor szembe kerülnek a nyikorogva gördülő kis járművekkel, de azért mindenki túri ezt az alkalmatlan alkalmatlóságot, mely a családi érzés tiszteletre méltó bensőségének szimbóluma és tanujale.

Gyorsan tűnnek a percek, kijöttünk a luzerni öbölbe és ott tartunk, ahol a tó kettéágazik s míg főmedre szélesen terjeszkedik dél felé, mellékmedre két részre oszlik kelet és nyugat felé, ami által a tó kereszt alakot ölt. Az elágazás kezdőpontján földnyelv nyúlik a tóba mohos sziklafokkal, dús lombosított fákkal s az erdei páfrányok sűrű bozótjaival. A sziklafokon magas kereszt áll, melyet a néphagyomány szétválasztó keresztnek nevez. Itt ezen a ponton válik szét a tó vize és két öblöt alkotva folyik széljével.

Szétválasztó kereszttekkel tele van az élet. A betegség, szegénység és más sorsapások szétválasztják a hitveseket, a szülőket és gyermekeket, a jóbarátokat. Pedig a keresztben nem szétválasztó, hanem egyesítő erő rejlik. A tó vize is csak azért válik szét, hogy két

Ujdonságok.

Személyi hírek. Koch Ágoston az irgalmasrend generálisa f. hó 20-án Thuróczy Kornél tartományi főnök kíséretében Szakolcára érkezett s három napig tartó látogatása folyamán megvizsgálta a szakolcai rendházat azután a rendfőnök kíséretében Pozsonyba utazott.

Jedlicska Pál pápai prelátus nagyszombati érseki helynök a nyitrai esperesi kerületben végzett hivatalos utazásáról f. hó 25-én visszaérkezett székhelyére.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vanya Teréz tadoskeddi róm. kath. óvónőt, továbbá Komlósi Mária Józsa nyitrai korosi F. M. K. E. óvónőt a tadoskeddi áll. kisedővódáshoz kisedővónókké kinevezte.

Hivatalvizsgálat. Berzeviczy Emil pénzügyigazgató múlt héten vizsgálta meg az érsekújvári kir. adóhivalt. A tapasztalt rend felett megelégedését fejezte ki.

Tanári kinevezés. A hercegprimás a nagyszombati érseki főgymnasiumhoz dr. Mohár Antal, Manger Jenő és Malártsik Lajos tanárokat helyettes tanárokká kinevezte.

Az esztergomi főegyházmegeből. Toller Károly vágújhelyi káplán Szokolóca, Rabenseifer Huber konyhai adminisztrátor Vadrődre neveztetett ki plebánosnak. Duben Sándor szokolói adminisztrátor hasonló minőségben Konyhára helyeztetett át; Palmann Ágoston korosi káplán Vágújhelyre, Horváth László vedródi adminisztrátor Korosra küldetett s. lelkésznek.

A nyitrai lourdesi barlang. A nyitrai keresztény szociális telepen létesített lourdesi barlang építési munkálatai befejezés előtt állanak. A szarkahegyi útra néző természetes barlang szép vasrácsos ajtót kapott, belülről pedig úgy alakították át, hogy most már teljesen alkalmas egy megfelelő nagyságú lourdesi szobor befogadására. Tömör kőparkány emelkedik a barlang előtt, két oldalról alkalmazott lépcsőkkel. Ez lesz a feljárat. Valamivel tovább, az út másik oldalán a teret szintén kőfalak szegélyezik s a barlanghoz tartozó területnek ezt a részét a jövő tavasszal parkírozni fogják. Ez lesz a közönség számára fentartott hely, mely a barlang környezetének élénk szépséget fog kölcsönözni.

A barlang egyházi megáldása, ezzel kapcsolatosan a keresztény szociális telep művészek felavatása október hó 13-án fog nagy ünnepélyességgel végbemenni. A részletes programot lapunk jövő számában fogjuk közölni.

Halálozás. Haydin Imre a trencsénmegyei várnai kerület munkapárti képviselője f. hó 26-án Budapesten a Vöröskereszt kör-

öbölre szakadva újra egyesüljön és hatalmas tömegben hőmpolyogjon főmedrének mélységében.

Az élet keresztjei is csak azért választják szét az embereket, akik együtt örültek a jólétnek, a boldogságnak, hogy megtanuljanak külön-külön fáradni és szenvedni s a közös megpróbáltatás, a közös szenvedés forrásából erősebb hévvel bugyogjon ki az egyesítő, a sziveket jobban összeforrasztó szeretet érzése.

Jó a kereszt az ő szétválasztó, egyéni áldozatkésztségre utaló erejével, de rossz az emberi szív, mely az áldozatkésztség terhe alatt megroppan. Együtt örülni, együtt élvezni tudott másokkal, együtt szenvedni, együtt nélkülözni nem tud, mert az öröme nem volt tiszta, hanem önző, az élvezete nem volt mérsékelt, hanem telhetetlen.

Akik az élet boldogságát közösen szerzik meg és kölcsönös áldozatkésztséggel tartják fenn, azok a szétválasztó keresztnek súlya alatt annál bensőbbben egyesülnek, hogy közös munkával, kölcsönös áldozatkésztséggel újra megszerezzék a közös boldogságot, vagy legalább elviselhetőbbé tegyék a közös szenvedést.

Ez az élet szétválasztó keresztjeinek célja.

háiban, életének 46. évében hosszas szenvedés után meghalt. Haydin Imre már régóta küzdött a kórral s betegsége annyira elhatalmasodott, hogy a képviselőház legutóbbi ülésén már meg sem jelenhetett. Mikor látta, hogy betegsége egyre súlyosbodik, a Vöröskereszt kórházba vettette fel magát, ahol f. hó 26-án reggel megváltotta őt szenvedéseitől a halál.

Az elhunyt képviselő holttestét szeptember hó 27-én szentelték be a Vöröskereszt kórház kápolnájában s azután szülővárosába Trensében szállították, ahol a temetés szept. hó 28-án ment végbe.

Hymen. Bodrogi János kaposvári ügyvéd folyó hó 28-án vezette oltárhoz a moesónoki templomban Ghimesy Magdus úrhölgyet, Ghimesy Lászlónak a nyitrai püspöki uradalom jószágigazgatójának bájós leányát.

Nyitrai megyei tanítók — a miniszter előtt. A nyitrai megyei Általános Tanítóegyesület küldöttsége e hó 24-én tisztelt gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter előtt. A küldöttséget, melynek tagjai Kropácsy István diszelnök, Zsoldos Károly elnök, Jakubovich Sándor tb. elnök, Erdélyi Lipót igazgató, Filó Antal Érsekújvár város főjegyzője, Krizsán István áll. tanító, Duday Árpád és Bellák Kamill nyitrai tanítók, Hammel Árpád igazgató, Róth Emil érsekújvári igazgató voltak. — Jánossy Gyula kir. tanfelügyelő vezette a miniszter elé. A tanfelügyelő hosszabb beszéd kíséretében nyújtotta át gróf Zichy Jánosnak az oklevelet, mely azt tartalmazza, hogy a „Tanítók Házának” védnöke a miniszter, a kinek nevét is viseli ezen kultur-intézmény. A miniszter a küldöttséget kegyesen fogadta, s ígéretet tett, hogy jelen lesz a Ház felavatásán.

Nyugalomba vonuló fegyintézet-i igazgató. Schöber Ernő, a lipótvári fegyház igazgatója, hír szerint, még ez év folyamán nyugalomba vonul. Schöber csaknem két évtized óta állott a fegyintézet élén, melyben az ő igazgatósága alatt sok célszerű újítás történt.

Pályázatok a vármegyénél. Nyitra vármegye alispánja pályázatot hirdet a vármegyénél megüresedett gyámügyési és egy II. oszt. szolgabírói állásra; a galgóczi járásbeli szentpéteri segédjegyzői állásra, a galgóczi járásbeli karközi segédjegyzői állásra és a tardoskeddi második segédjegyzői állásra. A pályázati kérvények a gyámügyési és szolgabírói állásra okt. 15-ig, a segédjegyzői állásokra pedig okt. 10-ig adandók be.

Városi közgyűlés. Nyitra város képviselőtestülete esütörtök délután tartotta Tóth Lajos polgármester elnöklésével a kath. elemi fiúiskola tornatermében rendes havi közgyűlést. A gyűlés napirendjének első pontja a villamosági kérdés volt. A polgármester előadta, hogy úgy a gázgyár, mint a galgóczi részvénytársaság benyújtották pótajánlatukat. A nyitrai gázgyár előbbi ajánlatát akként módosította, hogy a villamos mű megváltása az engedélyi határidő lejártával a befektetett tőke alapján történjen. A gázgyár kötelezi magát a villamosmű felállításával és fejlesztésével járó összes befektetéseket a legpontosabban elkönyvelni és az összes beszerezhető bizonylatokat megőrizni, hogy a megváltás idején a befektetett tőke megállapítható legyen. Az ily módon kimutatott tőke fogja majd a megváltás alapját képezni. A mű kellő fenntartását a gázgyár saját költségére vállalja.

A galgóczi részvénytársaság pótajánlata szerint hajlandó kedvezőbb megváltási kulesot adni, de az áramszolgáltató telep Nyitrán való felállításába nem megy bele, amint azt a szakértő kívánja. Ugy a világitásra, mint a motorok hajtására szolgáló áramot galgóczi telepéről vezetné be.

A polgármester a pótajánlatokat ismét kiadta dr. Forbáth szakértőnek, aki ezideig még nem nyilatkozott.

A vízvezeték ügyében jelenleg úgy állunk, hogy az eddigi költséges munkálatok mit sem érnek, most újból kezdődnek a vizsgálatok, próbatúrások; szóval nincs is rá kilátás, hogy pár éven belül a város közönsége vízvezetékhez jusson.

A jelentéseket a közgyűlés tudomásul vette.

A polgármester bejelenti, hogy a belügy-miniszter jóváhagyta az új vármegyei tüzen-

dészeti szabályrendeletet. Az alispán már fel is hívta a várost a kötelező tűzoltóság szervezésére. A közgyűlés a felhívásnak eleget téve, kerületenkint 4—4 tagú bizottságot küld ki a tűzoltók összeállítására.

A városnak Cserven István nyitrai lakossal kötött telekesere-szerződését helybenhagyták. Az Aujezsky-féle telekre a város 1913. évi október hó 1-ig fentartja a vételigényt. Ha ezideig nem történnek megállapodás, a város eláll a vételtől.

A néhai Engel József és neje hagyatékához tartozó mező- és major-utcai ház, telek és épületek vételében a város csak a jelen közgyűlésből kiküldött bizottság véleményének meghallgatása után kezd el a tárgyalásokat. A bizottság dolga lesz megállapítani, mennyibe kerülnek majd az átalakítások.

A Szent Agoston-Egyesület a tisztviselőtelepen kap ingyen-teleket a várostól. De ha a főgimnázium igazgatója a város belterületén találna megfelelő telket az internátus részére, a város megtartja a tisztviselő-telepi telket és értékét készpénzben folyósítja.

Özv. Engel Samunéval a mozgófénykép-színház helyének bérletét megkötötték. A megállapított bérösszeget kivül még 800 koronát kap évenként a város az előadások jövedelméből.

Agóts Arzén r. kath. kántor fajutalek iránti kérelmének a közgyűlés helyt adott.

A f. év május—augusztus havi közeletvám és helypénz forgalom tételei az előző hónapokkal szemben a környéken uralgó állapotbetegségek miatt apadást mutatnak. Az utóbbi időben Nyitrán sertésvészarak egyáltalán nem tartatnak.

Több apróbb ügy elintézése után a közgyűlés 1/7-kor véget ért.

Nyolcvan évig képviselő. Madarász József pártönkivüli függetlenségi képviselő most töltötte be életének 99. évét. A ritka magas kort elért képviselőt 1832-ben választották meg első ízben követnek, tehát már nyolcvan év óta visel mandátumot.

Az öreg úr friss, jó egészségben él és teljes szellemi képessége birtokában. Kinn lakik Kispesten, egy kisdud falusi kuriában, reggel 6 órakor kél, már ötven év óta s rendszerint a nappal együtt tér nyugalomra. Étvágy hiányáról soha sem panaszkodik; a dohányzástól és a szeszes italoktól teljesen tartózkodik.

Szemei kissé meggyöngültek s azért rendszeresen fölolvassák neki a lapokat. Születésnapját szűk családi körben ülték meg és az öreg úrnak észrevehetően rosszul esett, hogy az ellenzéki pártok köréből nem igen emlékeztek meg róla, pedig ő egész életén át hűséges harcosa volt a 48-as eszméknek, sőt már az 1848-iki független miniszterium ellen alakult ellenzéknek is egyik főszereplője volt.

A képviselőházban a múlt évben benjárt, amikor gróf Zichy Jánost kereste föl és a sárkeresztúri kerület küldötteit vezette a vallás-és közoktatásügyi miniszter elé.

Madarász apó 80 esztendő óta megszokta nélkül egy kerületet képvisel, a sárkeresztúrit. Többször akadt már az öregnek ellenjelöltje, de sárkeresztúri hívei lelkesen kitarítottak mellette. A legutolsó választáson szerencsét próbáltak ellene kettlen is, de eredménytelenül. A sárkeresztúriak, amíg az öreg úr él, kitarának mellette s mostani 99-ik születésnapja alkalmából is meleg levelekben, hosszú, tartós életet kívántak képviselőjüknek.

Gondnoki állás a tanítói internátusban. Az Érsekújvárott létesítendő tanítói internátus háza a közeli jövőben felépül s ezzel a nyitrai megyei tanítószágnak egyik hő vágya teljesedik be. Ezzel kapcsolatban a tanítószágot és a társadalmat egy kérdés kezd foglalkoztatni és nagyban érdekelné t. i. az internátus gondnoki állásának a betöltése. Ez a kérdés nemcsak megérdemli, hanem nagy horderejénél fogva meg is követeli, hogy vele a nyilvánosság előtt foglalkozzunk.

Egy internátusnak gondnoki állása önmagában véve, de a társadalomra való kihatásaiban is fontos hivatal. Ugyanis ez az állás nem öleli fel csak az intézet anyagi vezetését, hanem az ifjúság számára nevelést is kíván. A gondnok tehát egy személyben gazda és nevelő, szóval atyja a reábizott ifjúságnak. Ma azonban a nevelőnek nem szabad csak fél munkát végeznie, hanem az ifjúságnak egész jövőendő életét megalapozó és szabályozó neve-

lést kell neki nyújtania. Mennyire fontos tehát az, hogy ez állás a legméltóbbal legyen betöltve; olyannal, akire a szülők gyermekeiket nyugodtan bízhatják, s a kinek nevelői tevékenységétől a társadalom jellemes ifjúságot remélhet.

Erthető tehát, hogy a tanítószágnak nem kis gonddal néz ennek a kérdésnek megoldása elé. Azért már most megnyugtatót kellene nyújtani aziránt, hogy olyan ember állíttatik az intézet élére, aki az ifjúság között él, mozog, aki annak egész gondolat- és érzésvilágát ismeri, a kiről tehát elmondhatnák éppen a legközelebről érdekeltnek a tanítók: Ez a mi emberünk, ez meg fogja érteni szülői szándékainkat, meg fogja érteni gyermekeinket és képes lesz megalapozni jövőendő életük folyását.

A nyitrai megyei tanítószágnak ezen gondja nemcsak az övé, hanem a társadalomé is. Mert a társadalom, ha az ifjúsági intézetektől egész embereket kíván, érdeklődik és tesz is róla, hogy azok élén alkalmas vezetők álljanak. Kívánjuk a tanítószágnak, hogy amint maga is óhajta, intézetének ne csak épülete, hanem lelke is legyen egy önzetlen, buzgó és teljes pedagógiai készséggel bíró vezető személyében.

Áttérés. Cardeza Tamásné szül. Racine Mária úrnő, a Kovareon lakó mexikói származású Cardeza Tamás birtokos neje a református vallásról a kath. egyház kebelébe tért vissza s a hitvallást Wienben tette le. Az áttért úrnő valahányszor Kovareon tartózkodik szorgalmasan látogatja az ottani templomot s az istentiszteleten példás buzgósággal vesz részt a többi hívek nagy épülésére. A templomot értékes tárgyakkal is megajándékozta, melyek között különösen egy oltárterítő tűnik ki finom brüsszeli csipkéből. Minden szombaton virágokkal ékesíteti fel az oltárokat s mindebben buzgó munkatársa társalkodónője gróf Vrsovicz kisasszony. Így akarja a nemes szívű úrnő leróvni háláját a Mindenható iránt férjének a Titanic hajóról való szerencsés megmeneküléseért.

Adomány. A nyitrai keresztény szociális telepen létesítendő lourdesi kápolnára Somogyi Irén Nyitráról 10 koronát adományozott. Ezzel a gyűjtött összeg 975 korona. — Hálás köszönettel nyugtázza Kottesovszky Alajos.

Uj legényegylet. Vágújhelyen Belányi Artur róm. kath. tanító kezdeményezésére kat. legényegylet alakult, mely szép számú taggal kezdte meg működését.

Mária-kongregáció. Szerkeszti Bangha Béla S. J. VI. évfolyam 1. számának tartalma: Beköszöntő. Bangha Béla S. J. — Eucharisztia és Mária-kultusz. Baranyay Jusztin dr. — Sajtóév. — Kongregációk a szeretet szolgálatában. Nagy János dr. — Király-himnusz. Sik Sándor. — A viszontlátásra, Marie-Madeleine. Kemenes Károly. — Lapunk érdekében. — Levelek egy Mária-leányhoz. — Kongregációk élet. — Telefon. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Horánszky-utca 20.

Jegyzők gyűlése. A „Nyitrai vármegyei községi és körjegyzők Egyesülete” vasárnap délelőtt tartotta közgyűlését Pöstyénben, a „Hársfa”-szállóban. A közgyűlést Lellei János egyesületi elnök nyitotta meg, aki meleg szavakkal üdvözölte a megjelent tagokat. Az elnök jelentésében megemlékezik azon mozgalomról, melyet az országos jegyzői egylet reorganizációja tárgyában indított és sajnálattal konstataálja, hogy az üdvös reformok, amelyek a jegyzői kar érdekeit volnának hivatva megvédeni, az országos egyesület keretén belül aligha lesznek megvalósíthatók, azért legelőszőrűbbnek találja, ha az egyesület a maga szűkebb kereteiben igyekszik elérni azt, amit a vármegye jegyzői kara a saját javára el tud érni és megvalósítani. A fizetés és nyugdíj-rendezés ügyében a következő határozati javaslatot terjeszti elő: Terjessze minden egyes jegyző saját községének képviselőtestülete elé a következő indítványt: Mondja ki a képviselőtestület, hogy a jegyző kezdő fizetése 1600 korona legyen, mely 2400 koronáig emelkedik 10 évi működés után a jegyzőnek személyi pótlék jár; a segédjegyzők fizetése pedig 1200 korona legyen, mely 1600 koronáig emelkedik. A nyugdíjszabályzat meg olyképp volna módosítandó, hogy a mindenkori fizetés képezze a nyugdíj alapját. Az indítványt a közgyűlés

egyhangulag elfogadta. Jelenti továbbá, hogy az egyesületnek deficittel dolgozó nyugdíjpénztárát a vármegye alispánjának közbenjárásával helyrehozta. Javaslatba hozta, hogy az egyesületi közgyűlések alkalmával szakkérdések hozassanak fel, hogy így a jegyzőknek mód adassék oly kérdésekben, melyek határozottan megállapítva ninesenek, állást foglalni. Cél szerűnek tartaná, hogy bizonyos szakkérdésre pályázat irassék ki évenként. A beérkező munkák közül a legjobb 100 koronával lenne jutalmazva. Az állandó választmány javaslatai kerültek ezután napirendre. A közgyűlés ezeket egyhangulag elfogadta. — *Szittyay* Károly pénztáros felolvassa az egylet zárszámadásait. A zárszámadás szerint az egyletnek 1135'82 korona bevétele és 856'27 korona kiadása volt. A készpénzmaradvány 279'66 korona. — *Dosztáll* Gyula indítványozza, hogy az egyesület állást foglaljon az ügyvédek mozgalmával szemben. A közgyűlést hozzájárul a javaslathoz. A jövő évi közgyűlést ismét Pöstyénben fogják megtartani és a résztvevők tiszteletére nagyobb szabású ünnepélyt rendeznek. — Az egyesületnek ez idő szerint 197 tagja van és pedig a nyitrai járásban 16, a galgóciban 16, a vág-sellyeiben 18, a privigyében 24, a szenicziben 15, a vágújhelyiben 19, a zsámbokrétiben 11, az érsekújváriban 16, a miavaiban 14, a holi-esiban 11, a nagyapolesányiban 22, a póstyéni járásban 15. — Délután 2 órakor bankett volt, melyen *Szabó* István, *Lellei* János, *Bernáth* Győző és *Dosztáll* Gyula mondtak szellemes felköszöntőt.

Felső tanfolyamok. A treneséni áll. felsőbb leányiskolában október hó 1-én két gyakorlati tanfolyam nyílik meg úri hölgyek számára, egy festő és egy szőnyegszövősi tanfolyam. A festő tanfolyam az iparművészeti rajzoktatást az aquarell és olajfestést fogja felölelni, míg a szőnyegszövősi tanfolyamon a szőnyegek különféle fajainak előállítását és régi szőnyegek javítását fogják előadni.

A plebánia fosztogatói a bíróság előtt. A folyó év február havában történt, hogy 10 kiskorú gyerek behatolva a vágszakályi plebániába, ott minden elemelhetőt ellopott. F. hó 20-án ítélték az apró tolvajok felett a galgóczi kir. járásbíró. Miután az ellopott tárgyak megkerültek, a nebulókat csupán dorgálásra ítélték.

Az Élet c. képes heti folyóirat szeptember 29. számában *Zsoldos* László folytatja „Fölfelé megyünk” c. regényét. Fordított regényt pedig *Aho* János finn írótól találunk dr. *Kara* Ferenc fordításában. Elbeszéléseket irtak: *Krudi* Gyula és *Erdős* Renée, verseket: *Juhász* Gyula és *Lányi* Sarolta. Ezenkívül *Milotag* István eikke és *Petrik* Albert érdekes tanulmánya a zsámbéki prépostsági templom romjairól, a szerző eredeti fénykép felvételeivel, valamint a rendes rovatok és aktuális képek teszik elevenné és változatossá az *Élet* legfrissebb számát.

Szokolca — nagyközség. Szokolca város képviselőtestületének az új városi szabályrendelet megalkotása ügyében kiküldött bizottsága f. hó 24-én gyűlésre jött össze a város háza termében s ez alkalomból egy, következményeiben nagy fontosságú határozatot hozott. Kimondotta a bizottság, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a városnak nagyközséggé való átalakítása iránt a szükséges lépéseket tegye meg. Az indítvány okai állítólag a városnak jelenlegi és jövő anyagi viszonyaiban keresendők és azon körülményben, hogy az adminisztráció a városnak az új városi törvény életbeléptetésével évi 51,000 koronájába fog kerülni, hozzászámítva még a 15,500 kor. államsegélyt. A képviselőtestület hirszerint október 4-ég fog határozni ez ügyben. A bizottság határozata a tisztviselői körökben élénk meglepetést keltett.

Ifjusági kirándulás. Mult csütörtökön f. hó 26-án a nagyszombati főgymnasiumból 237 tanuló érkezett Nyitraira *Sinkó* József igazgató és 12 tanár vezetésével. A kirándulók a megérkezés után a sörgyári kertben villásreggeliztek, azután a milleniumi emlékoszlophoz mentek fel. A lelkes diáksereghez a nyitrai főgymnasiumból csatlakoztak a III., V., VI. és VIII. osztály tanulói *Frank* István igazgató és az illető osztályfőnökök kíséretében. A közel négyszáz tagból álló ifjuság az emlékoszlopnál fényesen sikerült ünnepélyt rendezett, a következő programmal: Hymnus. — *Gácsér* Endre tanár a mill. oszlop jelentőségét

fejtegette hazafias és vallásos érzésekre buzdító beszédben. — *Czeizel* Rezső VIII. oszt. t. elszavolta Petőfi: A hazáról c. költeményét. — *Kollányi* Miklós III. oszt. t. Szász K.: A haza c. költeményét szavolta. — *Reöthy* Szilárd VIII. oszt. t. Pósa: Tudjátok-e mi a haza? c. költeményének elszaválásával vett részt az ünnepi programban. — Ezután *Sinkó* József igazgató gyönyörű beszédet intézett az ifjusághoz, melyben lelkére kötötte, hogy őseinek hagyományos erényeitől az Istenhez és a hazához való hűségtől soha se térjen el. — Az ünnepélyt a Szózat fejezte be. Az emlékoszloptól lementek a zabori zárdába, a hol a nyitrai főgymnasium tanári kara vendégül látta a kirándult kollegákat. Az ifjuság a délutáni 4 órai vonattal utazott vissza Nagyszombatba. A kirándulásnak szép őszi idő kedvezett.

Dispensairek Trencsénmegyében. A Trencsén vármegyei tudóvész ellen védekező Egyesületnek Központi Tanácsa folyó hó 19-én tartotta ülését *Baross* Jusztin alispán egyleti alelnök elnöklése alatt Trencsénben a vármegyháza nagytermében. A központi tanács hosszabb vita után elhatározta, hogy három dispensaire állíttassék fel és pedig Trencsénben, Zsolnán és Bánban és ezen dispensairek vezetésével dr. *Freund* Miksa, dr. *Ambró* Zoltán és dr. *Mráz* Frigyes orvosok bizassanak meg. Az egyesület ez évi közgyűlése október hó folyamán fog megtartani.

Új templom Nyitrazsámbokrénen. A nyitrazsámbokréti kath. templomot, mely a *Simonyi*-család áldozatkészségéből még 1548. év előtt épült, mint a mai viszonyoknak többé meg nem felelőt, e napokban bontani kezdték. A bontással egyidejűleg a piac-téren megkezdtek az új templom építését. Az új épület 32 méter hosszú, 10 méter széles lesz. Az építési munkálatok előreláthatólag a jövő év őszéig fognak elhúzódni.

Iskola megáldás. F. hó 22-én vasárnap Lakácson iskolamegáldás volt, melyet 10 órakor hazafias, buzdító beszéd és szent mise előzött meg. A templomban lévő tengerinyi nép jelenlétében áldotta meg *Lelkes* Adolf esperes-plebános az új iskolát, mely az esperes-plebános buzgóságának és az előjáróság ügyesrető fáradozásának köszöni létesülését.

Sorozás. Szakolcán f. hó 26-án volt a sorozás. A sorozó bizottság a sor alá került 75 legény közül 25-öt talált alkalmasnak a katonai szolgálatra, ami 33%-nak felel meg.

A vasárnapi munkaszünet Szakolcán. A kereskedelmi miniszter Szakolca város képviselőtestületének kérelmére megengedte, hogy a város területén az ipari munka, elárusítás és házhoz szállítás a vasárnapi munkaszünetet szabályozó 1903. évi 28,559. számú keresk. min. rendelet II. A. 3. pontja, valamint II. A. 4-ik pontja alatt megnevezett ipari és kereskedelmi üzletekben déli 12 óráig legyen végezhető. — Kár tágítani a vasárnapi munkaszünet kereteit, mikor az ország mérvadó körei a teljes munkaszünetet sürgetik.

Az eltűnt sorsjegy. *Kotrusz* Gyula nyitrai pékhez f. hó 24-én beállított egy fővárosi ügynök és sorsjegyeket kínált megvételre. A pék neje elutasította az ügynököt azzal, hogy temérdek pénze fekszik már sorsjegyekben. De a vigé nem tárgyalt, hosszas rábeszélés után egy *Hazai* Takarékpénztári sorsjegyet rátküldte az asszonyra. Midőn az üzlet megkötötték, *Kotruszné* az új sorsjegyet meglévő sorsjegyei közé helyezte, melyeket az ügynöknek is alkalma volt áttekinteni. Másnapra *Kotruszné* egy olasz-vörös-kereszt sorsjegyének hiányát észlelte. A sorsjegyet az ügynök vihette magával. Az asszony érdeklődött is utána a rendőrségen, de a vigé már nem volt fellelhető a városban.

Nyolc havi börtön — család bukáért. *Sonnenschein* Bernát verbói lakos néhány évvel ezelőtt rövidárú üzletet nyitott. Az árakat természetesen hitelbe szerezte be. 1910. év-elején fizetésképtelenséget jelentett, megelőzőleg azonban kifizetett hitelezőinek harminkekétezer koronát, négyezer koronát pedig a csődtömögéből elvont. Ezért és mert könyveket egyáltalán nem vezetett, a vádlottak padjára került. A nyitrai kir. törvényszék annak idején 1 évi börtönrre ítélte. A pozsonyi ítélőtábla a büntetést 8 havi fogházra szállította le, a kir. kúria mult héten a benyújtott semmisségi panaszokat elutasította.

Az Erzsébet-uti családi dráma szereplői, *Matulai* Emil kőműves és gyümölcs-árús neje hír szerint már túl vannak a veszélyen. Allapotuk annyira javult, hogy nem sokára mindketten elhagyják a nyitrai kórházat.

Öngyilkosság. *Toscano* Leo treneséni kéményseprő-mester folyó hó 15-én önkézüleg véget vetett életének. Az alig 25 éves fiatal ember egy átmulatott éjszaka után hazament lakására s ott föbe lőtte magát és még aznap kiszenvedett.

Sztrájkoló mezei munkások. F. hó 20-án *Schulez* Ede nagyörvistyei bérlő mezei munkásainak egy része sztrájkba lépett. *Schulez* a munkásokat feljelentette a főszolgabírósnál, a ki a sztrájkvezért 60 napi, a többieket pedig 30 napi elzárásra ítélte.

Szerencsétlenség cséplés közben. *Altóff* Alajos 46 éves nagyapolesányi kovácsmestert a napokban Nyitrafémében cséplés közben súlyos baleset érte. Amint a gép dobját rendes működésbe akarta hozni, jobbkeze a gépbe került, a mely azt esuklóban levágta. Keze fejét a szalma közt találták meg. Nyolc gyermeke marad most kenyérkereső nélkül.

Megfeneklett tutaj. Mult pénteken délután az erősen megdagadt Vág sebes árja Pöstyén mellett a hid jégtörőjének oly erővel neki sodort egy tutajt, hogy az kettészakadt. Az egyik fele, melyen két tutajos gyerek volt, a jégtörőn feneklett meg s attól lehetett tartani, hogy az már minden pillanatban lesodorja őket. A helyzet már válságosra fordult, midőn egy *Winter* nevű németországi szerelő *Zdenko* József halással esónakba ült és a fiúkat kimentette.

Fiú az apja ellen. *Bresztyák* István érsekújvári gazdálkodó és fia, ifj. *Bresztyák* István között a napokban heves szóváltás támadt. A fiatal *Bresztyák*, aki verekedés miatt már több ízben állott bíróság előtt, egy keze ügyébe került ásónnyelével rátámadt apjára és annyira összeverte őt, hogy a tehetetleg öreg ember a fején s mindkét oldalán súlyos sérüléseket szenvedett. Az apa feljelentésére a lelketlen fiú ellen a hatóság megindította az eljárást.

Leesett a bakról. *Schlesinger* Ármán verbói lakos f. hó 18-án este Pöstyénbe igyekezett kétfogatú kocsiján. Utközben valószerűleg elszundikált a bakon, ennek tudható be, hogy a póstyéni piacon, mikor a kocsit a rossz kövezeten, nagyot zökken, a lovak közé esett. A kocsit kerekelt a nyakán mentek keresztül. A szerencsétlen embert az ottani katonai kórházba szállították. Allapota reménytelen.

A kokszzal való fűtés előnyei. Ma már alig találunk lakást, hol nem kokszzal fűtenének, mivel a közönség meggyőződött arról, hogy a kokszzal való szobafűtés gazdaságosabb, tisztább és kényelmesebb a fa- vagy kőszénrel való fűtésnél. Ha kokszt rendelünk, nyomatékosan ki kell jelentenünk, hogy a rendelt kokszt „diókoksz” legyen és semmi esetre se fogadjunk el mást, mert szobafűtésre kizárólag csak a „diókoksz” alkalmas. „Diókoksz” alatt azon kokszt értendő, mely a darabos gázkokszból dió nagyságú darabokra van őrölve. Tehát szobafűtésre csak „diókoksz”-ot rendeljünk! Megrendelhető és kapható a nyitrai légszuszgyárban és *Kramer* Adolf és fiai cégnél Nyitra, a következő árakon, házhoz szállítva: 10 q-ig 100 klg.-ként 5.— korona, 25 q-ig 100 klg.-ként 4.80 kor., 100 q-ig 100 klg.-ként 4.60 kor., ezen felül pedig 4.40 kor. 143 1-1

Közgazdaság.

Az ezidei bortermés.

Régen nem volt olyan rossz esztendejük a magyar szőlősgazdáknak, mint az idén. Szőlőinket ebben az évben egymást érték a leg-súlyosabb elemi csapások.

Először a téli, majd később és még sokkal nagyobb mértékben az áprilisi fagyok tetek óriási kárt a szőlőkben, azután a peronospora, szőlőmoly és sok helyen a szőlőilonca lépett fel oly rendkívüli mértékben, hogy lehetetlen volt ellenük sikerrel védekezni. Amit ezek a nagy csapások még meghagytak, azt az ország igen sok borvidéken ismételtelen és nagyrészt a jég verte el. Ehhez járul a folyton tartó abnormalis hűvös és esős időjárás,

a mely nemesak kedvezőtlen a szőlőfejlődésére, hanem máris sok helyen a szőlő rothadását okozza.

Mindezeknél fogva immár köztudomású dolog, hogy ebben az évben sokkal kevesebb borunk lesz, mint a múlt évben volt. Bizonyítják ezt az állami borászati felügyelőknek időnként közzétett hivatalos jelentései is.

Ez annál elszomorítóbb a szőlősgazdákra nézve, mert a munkabérek az idén a legtöbb helyen még az előző éviéknél is magasabbra emelkedtek, s e miatt a szőlősgazdának még a várható gyenge termés elérése és a szőlő számos ellenségétől való megóvása is, az ediginél jelentékenyen több költségbe fog kerülni. Kétségtelen tehát, hogy még a múlt évinél is jobb borárokra van szükség, hogy a szőlőművelés ebben az esztendőben kifizesse magát.

Ezuttal a borárok lényeges emelkedésének minden feltétele meg is van. A múlt évben a magyar állam területén Horvát-Szlavonországgal együtt 4.939.498 hl. új bor termelt. Ez olyan mennyiség, amennyi borunk a kivételesen bő termő 1908-ik évtől eltekintve, 1885. óta tehát már 27 esztendő óta nem termelt. Ezen tavalyi tekintélyes bor mennyiség dacára, a borárok az előző évekhez képest köztudomás szerint emelkedtek s a tavalyi termés emelt árakon is könnyen elhelyezést talált.

Ennek egyik oka kétségtelenül az új bortörvény üdvös rendelkezéseire, különösen a szeszezés és cukrozás eltiltására s a törkölyborkészítés korlátozására vezethető vissza, melyek a borhamisításnak s a bork mesterséges szaporításának meglehetősen gátat vetettek s míg egyrészt a hamisított borokat a forgalomból kiszorították, másrészt a boraink iránti bizalmat, mind a belföldön, mind a külföldön megszilárdították. Ez természetszerűleg mind a belföldi borkiforgasztásnak, mind boraink kivitelének emelkedését vonta maga után s az ennek folytán megnövekedett kereslet okozta azután a borárok emelkedését.

Különösen örvendetes és boraink értékesítése szempontjából igen fontos körülmény borkivitelünknek a legutóbbi években történt igen jelentékeny emelkedése. A Magyarországból hordóban kivitt bor és must mennyisége a palackborokon kívül — az 1901-1908. években évenként 689.463 és 990.566 métermázsát közt váltakozott. Az 1909. évben már 1.232.484 métermázsát, 1910-ben 1.102.283 métermázsát, 1911-ben pedig 1.396.697 métermázsát volt a kivitel.

Ha pedig a múlt évi szüret óta kivitt must és bor mennyiséget vesszük figyelembe, akkor az eredmény még örvendetesebb, mert a múlt évi október hó 1-től folyó évi július hó végéig terjedő 10 hónap alatt kivitelünk 1.597.266 métermázsát volt, az 1910. évi október hó 1-től 1911. évi július hó végéig terjedő ugyanezen 10 hónap alatt kivitt 904.588 métermázsával szemben. A kivitel emelkedése tehát több mint 76%. *Borkivitelünk ezt a mennyiséget eddig még soha sem érte el.*

A belföldi borkiforgasztás és borkivitelünk emelkedése azt eredményezte, hogy a borkészletek annyira lepadtak, hogy a termelőknél ma már csak nagyon elvétve lehet eladó bort találni, s a kereskedők pincéi is meglehetősen kiürültek.

Hogy Ausztriában is ugyanígy áll a dolog, azt épen oda irányuló borkivitelünknek hónap-ról-hónapra való folytonos emelkedése s az ottani magas borárok bizonyítják. Az ideai szüreti kilátások pedig ott is hasonlóak a miénkhez.

Kétségtelen tehát, hogy ha az idén annyi borunk teremne is, mint a múlt évben, az is igen könnyen és jó áron találna vevőre. Mint-hogy pedig az ideai bortermés az említett elemi csapások miatt — sajnos — jóval kevesebb lesz, a borároknek okvetlenül emelkedniök kell.

Ez az oka annak, hogy az ideai must és új bor iránti kereslet máris szokatlanul megélenkült. Az osztrák borkereskedők máris jóval magasabb áron keresik az új árut, mint a múlt évben és az osztrák és magyar szaklapok közlései szerint, az eddigi elvételeknél szívesen adtak hektoliterenként 45-50 koronát olyan alföldi borvidékeken is, a hol más esztendőben ennek az árnak a feléért is lehet új bort kapni. Az ideai jó gabonatermés és a magas munkabérek természetszerűen a fogyasztó közönség jövedelmének és így fogyasztó képességének is növekedését vonják maguk után s ez szintén elő fogja segíteni a belföldi borkereslet emelkedését.

Csarnok.

A lourdesi magyar zarándoklat.

1912. júl. 29 — aug. 13-ig.

Írta: Antal Margit.

II.

A mely népnek Lourdes-ja van, az el nem veszhet! Ezt az impressziót, ezt a benyomást nyerjük a Szent Szűz híres kegyhelyén, hova a magyar zarándokok hosszú különvonata aug. 2-án pénteken késő este érkezett meg. Hosszú, hosszú útunk után mindenki örömköltésben tört ki, mikor megláttuk a nagy kivilágított keresztet a hegyormon, mely jelezte, hogy megérkeztünk végre annyi fáradság és vesződség után Lourdesba.

Itt is kitűnő ellátásban részesültünk mindannyian. A franciák közmondásos tisztasága és rendszeretete mindenben meglátszik itt is. De nagy áhitatuk, a Bold. Szűz iránti igazán megható ragaszkodásuk még inkább! Talán sehol a világon nem látunk olyan benső áhitatot, olyan mély vallásosságot, mint itt.

A piscinánál, fürdőknél is példás rend uralkodik, mert rendezők irányítják a sereget. Enélkül a legnagyobb zürzavar állna be a tömegben. Padokon ülnek itt a várakozók, kiket soronként engednek be a hideg vizű fürdőkhöz. Előkelő hölgyek segítenek a fürdőző nőknek és folyton imádkozva egymásután a vízbe segítik őket, s e közben a Bold. Szűz éreszobrát nyújtják nekik esókra. Egy pillanatig tart csak a fürdő, mely után gyorsan felöltözve, kellemes meleg járja át a testet. A barlang előtt állandóan nagy tömeg nép imádkozik. Vágyó szemmel tekintenek a sziklára, melyhez tizennyolc jelenésnek az emléke fűződik. Mély meghatottság fogja el az embert e helyen, mintegy nyitva érzi a mennyet, honnan sugárzó fénysávus uton szállott le ide az ég királynéja.

Hogy miésoda Lourdes a betegek nézve, azt egyetlen pillantással megérthetjük a fürdők tájékán vagy a délutáni szentséges körmeneten. Tömegesen fekszenek itt hordozó ágyaikon halálsápadt emberek. Másokat esapatostul hoznak ide kerekesszékeken. Egész nap sűrűnek-forgognak a braneardier-ek, ezek az önkéntes, nagyrészt előkelő úri körökből való beteghordozók, mindkét vállukon a jellemző hordozó szíjjakkal, melyekbe a betegek fekvő ágyának rúdjaait illesztik be.

A lourdesi lapok mindennap hozzák a hirtelen gyógyulások leírását és hányan gyógyulnak itt meg úgy, hogy senki sem tud róla, csak ők és közvetlen környezetük?

A magyar zarándoklat is oly szerencsés volt, hogy esodás gyógyulásokat láthatott. Különösen az egyik volt feltűnő. Egy francia nő mankókon jött ide és midőn Kohl Medárd püspök a szentséges körmenetet tartotta, hirtelen gyógyulást érzett. Erre se kérd, se beszéd, fogta a mankóit és odavitte a püspökhöz, egyre nyújtogatva azokat feléje, hogy vegye el. De a püspök ezt nem tehette, mert az Oltári-szentséget tartotta kezében. Erre a mellette álló ifjú domonkos szerzetes vette át a mankókat.

Jellemző azonban a lourdesi orvosi ellenőrző irodára, hogy e feltűnő gyógyulást sem minősítette esodásnak, annyira megrostálja az eseteket. Éppúgy nem a kis magyar zarándok, az öt éves Szenner Margit hirtelen gyógyulását sem, ki heves göresős rángatózásából gyógyult ki. Ez a szigorú óvatosság annál fényesebbé teszi azokat az eseteket, melyeknek esodás jellege a tudományos kutatás szempontjából is nyilvánvaló.

Hogy hány gyógyulás történik egy évben, azt a lourdesi lapok közlik, valamint a zarándoklatok megérkezését is, melyeknek tömege valóban minden képzeletet felülmul. Augusztusban

pl. csak egy napon harminc különvonat érkezett! A tágas helyiségek ilyenkor tömve vannak és este a gyertyás körmenet felejthetetlen látvány. Ezer és ezer ember vonul énekelve, kezében papirellenzős gyertyával a bazilika felé. A hatalmas templom és az előtte álló remek Mária szobor mesés fényben tündökölnék. Piros, fehér és zöld villamos lámpák égnek rajtuk ezernyi tömegben s káprázatos fényt árasztanak.

De bármily remek a bazilika s szép a vidék, meghatók az esti énekes körmenetek, legszívhezszólóbb mégis csak a barlang füstös, időtől barnult szikláival. Mert hát itt járt a Szűzanya, itt lebegett, mint ragyogó fénytütemény Bernadette szeme előtt, itt esengett édes, irgalmas jó anyai szava, itt adta tudtul a világnak, hogy Ő a szeplőtelen fogantatás! Aki csak teheti, oda járul a szikla elé és valamely kegytárgyat érint hozzá, a mely azután mindig kedves emléke marad! Annak a forrásnak vizét, mely ezen a helyen fakadt, elvezetik oldalvást, hol számos csap áll a közönség rendelkezésére. Ott állnak és isznak a betegek, kik még jární birnak, mások pedig kannákban, üvegekben visznek belőle haza.

Ott állott az a szegény vak nő is, a ki velünk jött. Maró folyadékot öntött a szemé közé egy haragos asszony és még hozzá tévedésből, mert másnak szánta. A viruló ifjú teremtés nagy hittel mosogatta szegény elhomályosodott szeméit és mi reméljük, hogy az égi kegyelmek anyja segíteni fog rajta és ő még látni fogja piei leányát, kiről oly megható szeretettel beszél. Hányan gyógyulnak meg azután, ha hazamentek!

Még egy búcsúlátogatás a barlangban, egy hő ima kedveseinkért, magunkért, aztán Isten veled Lourdes! Vajjon látunk-e valaha!? Azt hiszem, a ki egyszer itt volt, az mindig vágyik ide vissza és el is jön, ha teheti, mint az a derék dejtári magyar asszony, ki már negyedszer járta meg Lourdes-t és úgy járt-kelt ott, mintha otthon lenne.

Egyáltalán a mi népünk bámulatos! Egyik-másik csoport esengve esengett az úrféle tanultabbaknak: vezessenek minket, hiszen mi itt nem ismerjük ki magunkat, olyanok vagyunk, mint az elveszettek. De bizony nem sokáig tartott ez elfogultságuk, hova hamarabb oly bátran jártak-keltek az idegen városokban és Lourdesban is és úgy vásároltak mindenfélét, hogy ugyanezen nem látszott rajtuk semmiféle gyámoltalanság. Maig is talány előttem, mikép alkudtak meg a francia, olasz stb. kereskedőkkel? De akármint volt, némelyik egész esomag kegy és emléktárgyat vásárolt össze.

Volt a társaságban egy tót nő, ez olyan szép olvasót vett Rómában, melynek kinyitható keresztjében ereklye volt elrejtve. Mindjárt mondták többben is: Mi is veszünk ilyent, hol kapni ezt? És ő volt az, a ki felvilágosítást adott! Éppúgy Velencében is embereink egy-kettőre összejárták a szent Márk-tér mögötti szűk utcákat és ők adtak nem egy úri nőnek tanácsot, melyik boltban mit lehet venni?

Szóval elég ügyes, élelmes a mi népünk és csakis a kereskedéstől való idegenkedésünk okozza, hogy oly kevesen mennek erre a pályára.

Aug. 5-én indultunk Lourdesból visszafelé, megint a szőlőborítottá délfraancia síkságon. Nizza 6-án este érkezünk. Itt különösen úri ellátásban volt részünk, nem hiába a gazdag emberek kedvence helye Nizza, de itt minden fényűzéssel, diszesen van berendezve. Két virgona francia gyerek elvezetett a tengerhez, melyben sokan meg is fürödtek. Innen Genuán át Rómába utaztunk. A kereszténység fővárosa, de kivált a szent Péter templom mindenkire mély benyomást tett. A pápa Ő Szent-ségét is láttuk, áldásában részesültünk és többször is elénekeltek tiszteletére a pápai himnuszt. Rómában a nagy bazilikák és a

katakombák voltak leginkább azok a helyek, melyeket a zarándokok felkerestek. Mély megindulással jártak ott, hol a ker. hitvallók és vértanuk ezrei vannak eltemetve.

Ki volt szabva az időnk, azért csak két napig maradhattunk Rómában, honnét Loretó és Velencén át tértünk vissza hazánkba.

2632/1912. t. k. sz.

Hirdetmény.

Ószéplak, Turcsány és Nadlány községnek telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. cikk értelmében elkészítették és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közze:

1. hogy mindazok kik az 1886. XXIX. t. cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. cikk 7. §-a és az 1891. XVI. t. cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely tehertétel átvitelének az 1886. XXIX. t. cikk 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t. c. 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az **1912. évi december hó 1-ső** napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1912. évi december hó 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtják, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi december hó 1-ső napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz (gyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A nagytapolesányi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság 1912. évi május hó 14-én.

Váray,
kir. járásbíró.

140. 3-3.

ALKALMI VÉTEL!
30 db Wertheim és Arnheim-féle rendszerű betörés s tűzmentes
PÉNZSZEKRENY
minden nagyságban féláron sürgősen eladó. Megtekinthető:
POLLÁK KÁROLY
csemege-üzletében.
Weisz Miksa, Nyitra.

147. 1-4.

FIGYELMEZTETÉS!

Felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét az intézetünknel létező

takarék biztosító

osztályra. Egy korona és csekély pótdíj heti befizetése ellenében, megélés esetén, a 15-ik év végén

1000 koronát

fizet ki a nyitrai népbank. Ha pedig a befizető bármikor elhal törvényes örökösei, vagy az általa kijelölt kedvezményezett, 1000 koronát kap a haláleset igazolása után 30 napon belül. A jegyezhető legesekeklyebb befizetés hetenkint egy korona a legnagyobb hetenkint 50 korona. E befizetések alapján az intézet kölcsönöket is folyósít. Részletes felvilágosítást az intézet nyújt.

Nyitrai Népbank részv.-társas.
Üzletszerzők kerestetnek!

A világítási technika csodája!

144 1-3
Célszerű, olcsó és szép!

Petroleum-izzófényegő

minden lámpára csavarható, 100 gyertyafényerő, darabonként 8 kor. bérmentve minden postaállomásra szállítva. Különlegességek petroleum-főzőkben, petroleumkályhákban, szeszfőzőkben, szeszlámpákban, folyékony-gyártelepekben kastélyok számára. Új találmány! Kérjen ingyenes árjegyzéket és ismertetést.

Faludi Henrik és Tsa
Budapest V., Greshampalota.

ALAPITTATOTT 1869. ÉVBEN

NYITRAI NÉPBANK MINT RÉSZV. TÁRS.

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

11. 12. **Az igazgatóság.**

SZÉKHÁZA VÁROSHÁZTÉR 3.

Van szerencsém értesíteni a n. é. hölgyközönséget, hogy a legújabb párisi divat szerint, dús választékú

női divatárú

üzletemet

f. évi augusztus hó 1-től Engel József-féle házba (Telegdy-utca 4. szám alá) helyeztem át.

Spanyár A.

női divatárú üzlet.

138. 4-19.

LEGJOBB MINŐSÉGŰ HAZAI GYÁRTMÁNYÚ OKMÁNY, IRÓ ÉS FOGALMI PAPIROK
KAPHATÓK MINDEN JOBB PAPIRKERESKEDÉSSEN

Jó házból való fiut könyvkötő tanulóknak felvesz: Huszár István Nyitra.

135. 5-0.

Benedek Testvérek

polgári és egyenruha szabók
Nyitrán Tóth Vilmos-utca 15. sz.

Egyéves önkéntesi felszerelést jutányosan szállítunk!

A nyitrai 14. honvéd gyalogezred szerződéses szállítója.

116 10-10

Royal írógép

(látható írású) kifogástalan állapotban jutányosan eladó. Felvilágosítást ad: VIDA JULISKA Pöstyény, Ferenc József-út 50. 146 1-1

Vadőr.

145 1-1
Azonnali belépésre állást keres igen ügyes fécántenyésztő, úgyszintén minden másnemű vad kezelésében jártas ker. kat. vallású nős vadőr; beszél magyarul és tótul. Szíves megkeresések „VADŐR” cím alatt Nagyrépegy postahivatal küldendők.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, címadákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

15. 97-52.

JANKELA JÓZSEF

:: épület- és ::
díszmű-bádogos

Készít és raktáron tart konyhaberendezéseket, zománcozott kék edényeket, fürdőkádakat, angol szobaclosetteket, szabadalmazott John-féle kéménytoldókat és mosógépeket, stb. stb. Elvállal házbefedéseket házi villanycsengők felszerelését, villámhárítók, vízvezetékek felszerelését és javítását, fekvő- és lógócsatornákat stb. stb. pontosan és mérsékelt áron. ::::

Nyitra, Hid-u. 14.

(41 33-52)

30 éves, jó forgalmú
**fűszer- és vegyes-
üzlethelyiség**
november hó elsejétől
Nyitrán, Gyürky-utca
7-ik szám alatt kiadó.
Bővebbet: Pécs Ede tulajdonosnál.

142. 2-2.

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papírkereskedésében, — ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

WALTHERR GIDA

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészete

Telefon Velencei és üveg mozaik Telefon
70-01. :: intézete :: 70-01.

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Készít művészi kivitelű festett
TEPLOMABLAKOKAT

66. 39-52.

velencei és üveg mozaikot a leg-
egyszerűbbtől a leggazdagabb
kivitelig jutányos áron mellett.

1909. évben készült munkák:

Veszprémi Székesegyház 32 ablak. — Hódási templom Bács m. 15 nagy ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátorajauhely 8 nagy ablak. — Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és Kőhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. Továbbá a Tornyosi, Németprónai és Trencsényi templom festett ablakai.

Színes mintarajzokat díjmentesen küldök. :: ::
Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után.
Kívánatra költségmentesen a helyszínre utazom.

Telefonszám 144. Telefonszám 144.
STÖCKER JENŐ PUSKAMŰVES
kir. törvényszéki hites fegyverszakértő
NYITRA, TÓTH VILMOS-UTCA 28. SZÁM.

Ajánlja a legmegbízhatóbb
elsőrangú vadászfegyvereit.
Képviselete: a Cogswell &
Harrison London, Clab-
rough & Johnstone Bir-
mingham, J. Springer's
Erben cs. kir. kamarai száll-
ítók Wien, J. B. Rongé
Berlin világhírű gyártmányoknak.

files Liège, Gustav Genschow & Co. Berlin világhírű gyártmányoknak.
Duplacsövű Lancaster vadászfegyver alsó kulccsal 34. — koronától, ugyanaz Toplever zárral (kakas közötti kulccsal) 42. — koronától feljebb. Browning serétes önműködő 5 lövetű fegyver cal. 12 és 16 öbben eredeti gyári áron 210.— korona.
„Steyr”, „Browning”, „Olemer”, „Pieper” auto-
matikus 7 és 8 lövetű pisztolyok eredeti gyári
árakban: cal. 6-35 m/m 45 k, 7-65 m/m 50 k, 9 m/m
75 k. Revolverek 6 lövetű 5 k. Flobert fegyverek 14
kor.-tól, flobert pisztolyok 2.40 kor.-tól feljebb.
Azonkívül mindennemű fegyverek, vadászati és sportcikket, löszerek stb. nagy választékban. Fegyvereim általam pontosan vannak belőve, 2 évi jótállás minden fegyverért.
Töltött füstös és füstnélküli töltények Kropatschek fegyver használt
minden öb nagyságban naponta frissen töltve. 8 lövetű cal. 11-2 24 korona.
Villany zseblámpák 2 kor. 40 fillértől, öngyújtók 1.— koronától feljebb nagy választékban kaphatók.
137 4-52

Kitüntette az Orsz. Iparegyesület nagy ezüst érmével és dicsérő oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS
BÖRKERESKEDŐ
0000 NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM. 0000

Telefon szám: 144.

158. 50-0.

Telefon szám: 144.

A nagyérdemű közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzle-
temben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra.
Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett
bevásárlásaim folytán abban a helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 kor.-tól 18 koronáig
női divat cipőket 12 kor.-tól 18 koronáig

szállíthatok. — A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel **Sulgán András** divatcipész, borkereskedő.